Ευρωπαϊκή Αμυντική Ολοκλήρωση: Στρατηγικές Επιταγές και Κοινωνική Ανθεκτικότητα

ΘΕ3 - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΕΝΑΝ ΠΟΛΥΠΟΛΙΚΟ ΚΟΣΜΟ:

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ, ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΓΥΡΟΣ 1:
Αμυντική & Τεχνολογική Αυτονομία vs Δημοσιονομικές Πιέσεις

Κύριες Οπτικές

-Ρεαλιστική/Βιομηχανική (υπέρ EDF & PESCO)

-Κοινωνική/Δημοσιονομική (υπέρ Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου)

-Περιφερειακή/Γεωγραφική (R & D/Ανισότητες εντός ΕΕ)

-Συμβιβαστική/Στρατηγική (Τεχνολογίες Διπλής Χρήσης - Dual-Use)

ΓΥΡΟΣ 2:
Ενεργειακή Κυριαρχία & Πράσινη Μετάβαση

Κύριες Οπτικές

-Γεωστρατηγική/Ρεαλιστική (Ενέργεια ως Όπλο)

-Κοινωνική/Δίκαιη Μετάβαση (Just Transition)

-Νέα Γεωπολιτική των Κρίσιμων Πρώτων Υλών (Critical Raw Materials)

-Συμβιβαστική/Πραγματιστική (Μικτή Μετάβαση)

ΓΥΡΟΣ 3:
Συμφιλίωση Σκληρής & Ήπιας Ισχύος (Το «Τρίλημμα» στην πράξη)

Κύριες Οπτικές

-Έξυπνη Ισχύς (Smart Power & «Έξυπνη» Άμυνα)

-Δημοκρατική & Κοινωνική Ασπίδα (Resilience-First)

-Θεσμική/Δημοκρατική Νομιμοποίηση της Άμυνας

-Γεωπολιτική της Ευημερίας (Geo-economic Balancing)

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ & ΣΥΝΘΕΣΗ/ **ΒΑΣΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ**

1. Η Αναγκαιότητα της «Διπλής Ανθεκτικότητας» (Dual Resilience)

Η σκληρή αποτρεπτική ισχύς και η εσωτερική κοινωνική συνοχή δεν είναι ανταγωνιστικοί στόχοι, αλλά αλληλοεξαρτώμενοι πυλώνες. Μια ΕΕ με προηγμένα οπλικά συστήματα αλλά διαρηγμένο κοινωνικό ιστό είναι ευάλωτη σε υβριδικές απειλές και εσωτερική πολιτική αποσταθεροποίηση. Αλλά και αντίστροφα, ένα υπόδειγμα κοινωνικού κράτους χωρίς αμυντική/τεχνολογική αυτονομία παραμένει όμηρος γεωπολιτικών εκβιασμών.

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ & ΣΥΝΘΕΣΗ/ **ΒΑΣΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ**

2. Η Μετάβαση από το Δίλημμα «Όπλα vs. Βούτυρο» στη Συνέργεια «Διπλής Χρήσης» (Dual-Use): Η αμυντική ενοποίηση δεν συνεπάγεται υποχρεωτικά τη διάλυση του κοινωνικού κράτους, αρκεί οι πόροι να κατευθύνονται στρατηγικά. Η επένδυση σε τεχνολογίες διπλής χρήσης (κυβερνοασφάλεια, τεχνητή νοημοσύνη, δορυφορικές υποδομές, ανθεκτικότητα δικτύων) ενισχύει ταυτόχρονα την αμυντική αποτροπή, την πολιτική προστασία και την εγχώρια βιομηχανική/τεχνολογική βάση (EDIS).

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ & ΣΥΝΘΕΣΗ/ **ΒΑΣΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ**

3. Η Πράσινη & Ενεργειακή Μετάβαση ως Πεδίο Γεωπολιτικής & Κοινωνικής Δικαιοσύνης: Η απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα είναι ταυτόχρονα γεωστρατηγική επιταγή (μείωση εκβιασμών) και περιβαλλοντική/κοινωνική αναγκαιότητα. Η πράσινη μετάβαση αποτυγχάνει αν δημιουργεί «ενεργειακούς ηττημένους». Η προστασία των κρίσιμων υποδομών πρέπει να βαδίζει παράλληλα με τη δημοσιονομική στήριξη των ευάλωτων νοικοκυριών (Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα), ώστε η στρατηγική αυτονομία να μη βιώνεται ως κοινωνική λιτότητα.

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ & ΣΥΝΘΕΣΗ/ **ΒΑΣΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ**

4. Δημοκρατική Νομιμοποίηση & «Ευρωπαϊκός Τρόπος Ζωής»: Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της αμυντικής ενοποίησης εξαρτάται από τη διατήρηση της κανονιστικής ταυτότητας της ΕΕ. Η μετάβαση στη «Γεωπολιτική Επιτροπή» δεν πρέπει να ακυρώσει τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Η δημοκρατική λογοδοσία (ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) και η διαφάνεια στις αμυντικές δαπάνες αποτελούν κεντρικό μέσο για τη διασφάλιση της συναίνεσης των Ευρωπαίων πολιτών.

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ & ΣΥΝΘΕΣΗ/ **ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

1. Θεσμοθέτηση «Δεικτών Κοινωνικής Ανθεκτικότητας» στις Αμυντικές Επενδύσεις: Κάθε νέα πρωτοβουλία αμυντικών δαπανών (μέσω EDF ή PESCO) να συνοδεύεται υποχρεωτικά από Εκτίμηση Κοινωνικού Αντικτύπου (Social Impact Assessment), ώστε να διασφαλιστεί ότι η αμυντική ενοποίηση δεν λειτουργεί εις βάρος των κοινωνικών επενδύσεων, αλλά τροφοδοτεί την απασχόληση και την τοπική ανάπτυξη στα κράτη-μέλη.

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ & ΣΥΝΘΕΣΗ/ **ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

2. Στρατηγική Εστίαση σε Τεχνολογίες Διπλής Χρήσης (Dual-Use Priorities): Ιεράρχηση των κονδυλίων R&D σε τομείς που θωρακίζουν ταυτόχρονα την πολιτική προστασία και την πολεμική αποτροπή (π.χ. αυτόνομα συστήματα κυβερνοάμυνας για νοσοκομεία/δίκτυα, δορυφορική επιτήρηση για φυσικές καταστροφές), ώστε να επιτευχθεί μετατόπιση από το δίλημμα «Όπλα vs Βούτυρο» σε μια προσέγγιση «Προστασία & Ευημερία».

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ & ΣΥΝΘΕΣΗ/ **ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

3. Δημιουργία «Μηχανισμού Δίκαιης Ενεργειακής & Αμυντικής Μετάβασης»: Σύνδεση του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα με τις στρατηγικές προμήθειες κρίσιμων πρώτων υλών και την προστασία ενεργειακών υποδομών, ώστε η αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας να θεωρείται ισότιμη προτεραιότητα ασφαλείας με την προστασία των υποθαλάσσιων καλωδίων ή των αγωγών.

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ & ΣΥΝΘΕΣΗ/ **ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

4. Ενίσχυση της Δημοκρατικής Λογοδοσίας (Democratic Shield): Θεσμοθέτηση τακτικών κοινών ακροάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Επιτροπές AFET/SEDE & EMPL) για τον έλεγχο της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής (EDIS), ώστε να διασφαλιστεί η πολιτική νομιμοποίηση των αμυντικών επιλογών απέναντι στους Ευρωπαίους πολίτες.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΘΕ4:
Άρθρα 42.7 και 222 της ΣΕΕ. Η νομική βάση αμοιβαίας συνδρομής και η Ρήτρα Αλληλεγγύης.

-ΣΕΕ: Άρθρα 42.7 και 222

-Αλιγιζάκη (2025) – Ενότητες 3.4, 10.1 (σελ. 54 – 57, 281 – 285)

-Ανδρέου (2025) – Ενότητα 5.2 (σελ. 207 – 224)

-Φούκας (2025) – Ενότητες 2.2, 2.3 (σελ. 60 – 82)